

29/06/2021 14:17 | Zamieścił: Agnieszka Bogucka

Biały kruke w kolorze



Autor: Anna Lilpop (z prawej) i Maria Wysocka, w ogrodzie letniej willi Lilpopów Aida; Podkowa Leśna, maj 1909 r. arch. Muzeum w Stawisku

Gdzie przechowywana jest najprawdopodobniej pierwsza polska kolorowa fotografia? W Stawisku, czyli zbiorach Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, które kryje również wiele innych unikatowych przedmiotów

Stawiskiem nazywali posiadłość darowaną Annie przez jej ojca, Stanisława Wilhelma Lilpopa, w dniu jej ślubu – 12 września 1922 r. Przez ponad 50 lat, od momentu wprowadzenia się w 1928 r. do śmierci Iwaszkiewicza w 1980 r., Stawisko było nie tylko siedliskiem Iwaszkiewiczów, ale także tętniącym życiem ośrodkiem kulturalnym.

Duchy Iwaszkiewiczów

Dziś willa jest siedzibą muzeum ich imienia. To miejsce niezwykle, bo będąc tam, odnosimy wrażenie, że gospodarze są jedynie chwilowo nieobecni. Wszystko to za sprawą bardzo dobrze zachowanego wyposażenia pomieszczeń i realistycznego wystroju oddającego klimat epoki, w której żyli Iwaszkiewiczowie. Dom jest również pełen bezcennych pamiątek związanych z pisarzem, jego rodziną, przyjaciółmi (bywali tu m.in. Karol Szymanowski, Jan Lechoń, Antoni Słonimski i Czesław Miłosz), a także następującymi po sobie epokami.

Przedsiębiorca z duszą artysty

W kolekcji muzeum znajdziemy blisko 7 tys. fotografii. To m.in. zdjęcia rodzinne Iwaszkiewiczów wykonywane jeszcze na Ukrainie, zdjęcia młodego pisarza, a także jego żony Anny oraz córek: Marii i Teresy. Znakomitą część tego zbioru tworzą fotografie z różnych okresów historii Stawiska. Oddzielny fragment archiwum stanowią zdjęcia Stanisława W. Lilpopa, ojca Anny, dla którego fotografia była największą, obok myślistwa, życiową pasją. Był synem jednego z najbogatszych polskich przedsiębiorców tamtych czasów, a po ojcu odziedziczył znaczny majątek.

Zdjęcia na szkiełku

Był pierwszym polskim fotografem wykonującym zdjęcia stereoskopowe w technice autochromu, czyli na szklanych światłoczułych płytkach. Technika ta polega na wykonaniu dwóch zdjęć obiektu z różnych punktów widzenia. Obserwacja takich fotografii polega na patrzeniu prawym okiem na fotografię wykonaną z prawego punktu widzenia i lewym okiem – z przeciwnego punktu. Daje to wrażenie, iż przedmioty te znajdują się w trójwymiarowej przestrzeni. Do oglądania fotografii stereoskopowych wykorzystywano stereoskop (rodzaj okularów) złożony z dwóch lekko powiększających i ułożonych obok siebie soczewek dających efekt przestrzennego widzenia obiektu. Moda na fotografię stereoskopową zaczęła się w roku 1851 i stała się popularną rozrywką mieszczan aż do lat 30. XX w. <http://muzeum-fotografii.pl/stereoskop.html1>

Cała kolekcja zdjęć Stanisława Lilpopa składa się z 550 oryginalnych diapoztywów na szkle, w tym 21 w kolorze, oraz ponad 1000 odbitek na papierze. Wśród fotografii wyróżniają się zdjęcia z wyprawy na safari do Kenii w 1910 r., które układają się w swoisty fotoreportaż. Prawdopodobnie właśnie w Stawisku możemy zobaczyć pierwszą polską kolorową fotografię.

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl